

The Nordic Association of Marine Insurers (Cefor)

Sjøforsikringsvilkår

for

næringsfartøy under 15 meter

Cefor form. nr. 277

**© Copyright:
The Nordic Association of Marine Insurers (Cefor)
Oktober 2017**

SJØFORSIKRINGSVILKÅR FOR NÆRINGSFARTØY UNDER 15 METER

For forsikringen gjelder lov om forsikringsavtaler (FAL) av 16. juni 1989 nr. 69, § 1-1 til § 8-6 samt § 20-2, med mindre annet følger av forsikringsbeviset eller disse vilkår.

A. GENERELLE VILKÅR

Kapittel 1 Innledende bestemmelser - opplysningsplikt m.m.

§ 1-1 Definisjoner

I disse vilkår betyr:

1. Tap: Økonomisk tap, derunder totaltap, skade, omkostninger og ansvar.
2. Skade: Fysisk beskadigelse som ikke er totaltap.
3. Forsikringsverdi: Den faktiske verdien av den forsikrede gjenstand på skadetidspunktet – (markedsverdien).
4. Sikrede: Den som etter forsikringsavtalen vil ha krav på erstatning eller forsikringssum. I ansvarsforsikring er sikrede den hvis erstatningsansvar er dekket.
5. Sikkerhetsforskrift: Et påbud i forsikringsavtalen om:
  - 1) at sikrede skal sørge for bestemte anordninger eller treffe bestemte tiltak som er egnet til å forebygge eller begrense skade,
  - 2) at sikrede eller andre ved bruk, oppbevaring eller vedlikehold av forsikringsgjenstanden skal ha bestemte kvalifikasjoner eller sertifikater,
  - 3) at sikrede eller andre ved bruk, oppbevaring eller vedlikehold av forsikringsgjenstanden skal gå frem på bestemt angitte måter.

§ 1-2 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den eller dem som er nevnt i forsikringsbeviset. Panthaver eller annen rettighetshaver er ikke medforsikret med mindre vedkommende uttrykkelig er nevnt i forsikringsbeviset og har stilt seg solidarisk ansvarlig for forsikringspremie som forfaller til betaling i forsikringstiden.

Medforsikret panthaver eller annen rettighetshaver har allikevel aldri større rett mot selskapet enn forsikringstaker, sikrede eller eier.

§ 1-3 Identifikasjon

Handling eller unnlatelse utvist av den som leier fartøyet, fører eller mannskap som opptrer på vegne av forsikringstaker eller sikrede skal anses som forsikringstakers eller sikredes eget forhold.

§ 1-4 Eierskifte

Ved eierskifte opphører forsikringene.

§ 1-5 Forsikringstakerens opplysningsplikt

Ved inngåelse av forsikringsavtalen og ved eventuell fornyelse skal forsikringstakeren gi selskapet fullstendige og riktige opplysninger om gjenstanden som skal forsikres og om særlige forhold som forsikringstakeren må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av risikoen. Forsikringstakeren skal også gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål.

Blir forsikringstakeren på hvilket som helst tidspunkt etter avtalens inngåelse klar over at det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger om risikoen, skal forsikringstakeren uten ugrunnet opphold melde fra til selskapet om dette.

Forsikringstakeren skal uten ugrunnet opphold skriftlig underrette selskapet om:

- a) overdragelsessummen, når kontrakt om overdragelse av fartøyet foreligger,
- b) tilskuddsbeløpet, når tilbud om offentlig kondemnasjonstilskudd er akseptert,
- c) endringer i vilkår gitt av det offentlige knyttet til fartøyets fiskerettigheter.

Selskapet kan kreve dokumentasjon.

§ 1-6 Tredjemanns opplysningsplikt

Omfatter forsikringen en tredjemanns interesse, og vet tredjemann at forsikringen er eller vil bli tegnet, har tredjemann samme opplysningsplikt som forsikringstakeren, jfr. § 1-5.

§ 1-7 Ansvarstiden

Er ikke annet lovbestemt eller avtalt, begynner selskapets ansvar å løpe når forsikringstakeren eller selskapet har godtatt de vilkår som den annen part har stilt.

Har selskapet sendt skriftlig aksept til forsikringstakeren, løper selskapets ansvar fra kl 0000 den dag da aksepten ble sendt, dersom anmodning om forsikring var kommet til selskapet senest dagen før.

Har forsikringstakeren sendt skriftlig anmodning om en bestemt forsikring, og er det på det rene at anmodningen uten videre ville ha blitt imøtekommet av selskapet, svarer selskapet allerede for forsikringstilfeller som inntreffer etter at det har mottatt anmodningen.

Skal selskapets ansvar begynne å løpe en bestemt dag uten at tidspunktet er angitt, begynner ansvaret kl 0000. Gjelder en forsikring til en bestemt dag uten at tidspunktet er angitt, opphører ansvaret kl 23:59:59.

§ 1-8 Automatisk fornyelse

Gjelder forsikringen for et bestemt tidsrom på ett år eller mer, fornyes forsikringen automatisk for ett år ved utløpet av forsikringstiden, hvis ikke forsikringstakeren eller selskapet varsler om at forsikringen ikke skal fornyes etter reglene i FAL §§ 3-4 og 3-5.

Er det uttrykkelig avtalt at forsikringen skal opphøre ved utløpet av forsikringstiden, gjelder ikke første ledd om automatisk fornyelse.

Kapittel 2 Hva forsikringen omfatter - endring av faren

§ 2-1 Hva forsikringen omfatter - farefeltet

Forsikringen omfatter, med de unntak som er nevnt nedenfor, tap oppstått i direkte tilknytning til bruken av forsikringsgjenstanden, når denne i forsikringstiden plutselig og uforutsett rammes av en fare.

Har fartøyet ved begynnelsen eller utløpet av en forsikring svakhet eller skade som på dette tidspunkt er ukjent, ansees denne svakhet eller skade, i den utstrekning den

blir årsak til nytt havari, som en fare som har rammet fartøyet ved havariet, eller på det tidligere tidspunkt da svakheten eller skaden ble kjent.

Forsikringen omfatter ikke tap som skyldes:

1. Manglende betalingsevne.
2. Forsinkelse.
3. Streik, lockout, sabotasje, terrorhandlinger, opptøyer og borgerlige uroligheter.
4. Sjørøveri og mytteri.
5. Krig eller krigslignende forhold (unntatt militær- og marineøvelser i fredstid).
6. Oppbringelse, konfiskasjon, rekvisisjon til eiendom eller bruk og andre lignende inngrep som foretas av fremmed statsmakt. Med fremmed statsmakt forstås statsmakt som Norge ikke er alliert med, og personer og organisasjoner som urettmessig utgir seg for å utøve offentlig eller overstatlig myndighet.
7. Inngrep av norsk eller alliert statsmakt. Med statsmakt forstås personer eller organisasjoner som utøver offentlig eller overstatlig myndighet.
8. At forsikringsgjenstanden brukes til et ulovlig formål eller til å fremme et ulovlig formål.
9. Frigjøring av atomenergi.
10. Kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen.

§ 2-2 Hovedregel om bevisbyrde

Sikrede har bevisbyrden for at han har lidt et tap som forsikringen omfatter, og for tapets omfang.

Selskapet har bevisbyrden for at tapet er forårsaket av forhold som forsikringen ikke omfatter, med mindre noe annet fremgår av andre bestemmelser.

Sikrede har bevisbyrden for at tap ikke skyldes frigjøring av atomenergi eller kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen, jfr. § 2-1 tredje ledd, nr 9 og 10.

§ 2-3 Samvirke mellom flere farer

Hvis tapet er forårsaket ved et samvirke mellom flere forskjellige farer, og en eller flere av disse farer ikke omfattes av forsikringen, fordeles tapet forholdsmessig over de enkelte farer etter den innflytelse hver av dem må antas å ha øvet på dets inntreden og omfang, og selskapet svarer kun for den del av tapet som blir henført til de farer forsikringen omfatter.

Hvis frigjøring av atomenergi eller kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen, jfr. § 2-1 tredje ledd, nr 9 og 10, har medvirket til tapet, skal hele tapet henføres til denne faren.

§ 2-4 Endring av faren

Selskapet er helt eller delvis uten ansvar for tap som skyldes at forsikringsgjenstanden befinner seg utenfor det fartsområdet eller anvendes til andre

formål enn det som er angitt i forsikringsbeviset eller i fartøyets sertifikat, såfremt sikrede kjente til eller burde vite om forholdet. Det samme gjelder hvis fartøyet ikke har gyldige sertifikater.

§ 2-5 Fartøyets båter, redskaper og fangst som befinner seg utenfor fartøyet

Uten hensyn til bestemmelsene i § 6-4 og § 6-5, kapitlene 15 og 18 og i vilkårene for øvrig, svarer selskapet ikke i noe tilfelle for skade på eller tap av fartøyets båter, fangstredskaper eller fangst, når tapet oppstår mens disse gjenstander befinner seg utenfor fartøyet. Dette gjelder uten hensyn til om fartøyet, båtene, fangstredskapene eller fangsten har forskjellige eiere.

§ 2-6 Transport av fartøyet

Uten særskilt avtale, omfatter forsikringen ikke transport av fartøyet, med unntak av transport av fartøyet til og fra vinteropplag.

§ 2-7 Fartsområde

Fartsområdet omfatter farvann ut til 50 nautiske mil fra grunnlinjen i Norge, Danmark, Sverige og Finland, med mindre annet er angitt i forsikringsbeviset eller fartssertifikatet dersom fartøyet har det.

Kommer fartøyet utenfor fartsområdet, regnes dette som en fareendring, jfr. § 2-4.

Kapittel 3 Sikredes fremkallelse av forsikringstilfellet

§ 3-1 Sikredes fremkallelse av forsikringstilfellet

Har sikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet uten ansvar. Har sikrede ved annen forsikring enn ansvarsforsikring fremkalt forsikringstilfellet ved grov uaktsomhet, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om sikrede var i selvforskyldt rus, hvorvidt handlingen eller unnlåtelsen er gjort av en profesjonell yrkesutøver, hvorvidt handlingen eller unnlåtelsen har vært økonomisk motivert, og forholdene ellers.

Kapittel 4 Sikkerhetsforskrifter - sikredes plikt til å begrense tap

§ 4-1 Følgen av brudd på sikkerhetsforskrifter

Fører brudd på sikkerhetsforskrifter til tap, kan erstatningen avkortet eller falle helt bort, med mindre det skjer i forbindelse med redning av menneskeliv.

§ 4-2 Ved landligge - herunder opplag

Sikrede plikter å sikre fartøyet og større eller verdifullt utstyr og sørge for daglig tilsyn av fartøyet og dets fortøyninger. Fartøyet skal være avlåst. Fartøyets tilbehør, utstyr, fangst eller last skal dessuten være innelåst, fastlåst til eller boltet fast til fartøyet, slik at verktøy må brukes for å fjerne det.

Ved opplag skal følgende forholdsregler tas:

1. Dersom den offisielle værtjenesten for området varsler sterk vind og bølgehøyde

som kan utsette fartøyet for uvanlig fare, skal fartøyet bemannes for maritim drift, dersom forholdene tillater det.

2. Fartøyet skal alltid være godt fortøyd i forhold til forventet vær, strøm og havnens beskaffenhet.
3. Fartøyet skal ha tilsyn av person som går om bord minimum én gang daglig.

§ 4-3 Bunnventiler

Når fartøyet ikke er i drift og/eller er ubemannet, skal alle bunnventiler være avstengt.

§ 4-4 Slep fra havn til havn

Slep av eller med fartøyet fra havn til havn er ikke tillatt uten selskapets forhåndssamtykke. Dersom ikke selskapet fastsetter annet, gjelder følgende vilkår:

1. Fartøyet skal ha nødvendig slepekraft til normalt å kunne holde en fart på 5 knop i smult farvann med det aktuelle slep.
2. Før slepingen begynner skal det være klarlagt hvem som er ansvarshavende for slepet. Ansvarshavende skal sørge for at eventuelt påbudt slepetillatelse foreligger og at eventuelle betingelser knyttet til denne blir overholdt.
3. Slepeforbindelsen skal være arrangert slik at det er mulig å holde slepet under kontroll også under dårlige værforhold. Slepeforbindelsen skal ha en slik anordning at den gir beskyttelse mot slitasje som følge av slepets bevegelser. Slepeforbindelsen skal ha en slik lengde eller være slik anordnet at sjokkbelastningene dempes.
4. Sleping må ikke foretas uten at gjenstanden for slep har tilstrekkelig stabilitet til å tåle de påkjenninger den maksimalt ventes å bli utsatt for under slepingen.

§ 4-5 Lasting og lossing av levende fisk

Fartøyet skal ikke gå inn til noen form for innretning for oppbevaring av levende fisk (oppdrettsanlegg/lageranlegg/merder/steng/o.l.) før det blir tilkalt av tilstedeværende ansvarlig for innretningen og denne er bemannet. Ved ankomst og ved avgang skal notposer o.l. i fartøyets nærhet opplines og kontrolleres. Fartøyet og dets tilbehør skal, før det går inn til innretning som nevnt over, være desinfisert og klargjort i henhold til veterinærmyndighetens bestemmelse.

§ 4-6 Krav til bygging og stabilitet

Fartøyet skal tilfredsstillende kravene i Nordisk Båt Standard for yrkesbåter under 15 meter. Ved ombygging, påbygging, reparasjon eller montering av kran o.l. skal fartøyet tilfredsstillende kravene i siste versjon av Nordisk Båt Standard for yrkesbåter under 15 meter.

§ 4-7 Forbud mot isforsering

Fartøyet skal ikke forsere is. Som isforsering regnes ikke gange i råk som er brutt opp av hensyn til den alminnelige ferdsel.

§ 4-8 Sikredes plikt til å holde fartøyet skikket for sikker seilas og ha på plass et sikkerhetsstyringssystem

Sikrede må før avgang sørge for at fartøyet er skikket for sikker seilas, herunder at fartøyets utstyr og last plasseres slik at fartøyets stabilitet opprettholdes. Utstyret og lasten må sikres på en slik måte at det ikke forskyver seg og gjør fartøyet ustabil under gange.

Sikrede skal sørge for å etablere, gjennomføre og videreutvikle et dokumenterbart og verifiserbart sikkerhetsstyringssystem i sikredes organisasjon og på det enkelte fartøy, for å kartlegge og kontrollere risiko samt sikre etterlevelse av krav fastsatt i medhold av lov eller i sikkerhetsstyringssystemet selv. Sikkerhetsstyringssystemets innhold, omfang og dokumentasjon skal være tilpasset behovet til sikrede og den aktiviteten han driver. Sikkerhetsstyringssystemet skal også inneholde sikredes plikter slik de fremgår av tredje og fjerde ledd nedenfor.

Fartøyet skal vedlikeholdes kontinuerlig. Sikrede skal minst én gang hvert halvår inspisere fartøyet grundig for rust, slitasje, tæring, råte eller "naglesyke". Dersom slike svakheter oppdages, skal sikrede utbedre dem uten unødig opphold. Sikrede skal spesielt påse at områdene rundt eksosrør, kjølevannsinntak og bunnventiler er fri for rust. Det samme gjelder skott og andre deler av fartøyet som er vanskelig tilgjengelig for besiktelse.

Sikrede skal skrive egenrapport om inspeksjonene med angivelse av dato for inspeksjonen, utført vedlikehold, oppdagede svakheter og hva som er gjort for å utbedre disse. Egenrapportene skal oppbevares i to år og ved skade eller tap fremlegges for assurandøren på dennes anmodning.

Springer fartøyet lekk mens det er flott, har sikrede bevisbyrden for at han har holdt fartøyet skikket for sikker seilas.

§ 4-9 Transport av passasjerer og andre personer

Fartøyet må ikke brukes til transport av passasjerer uten skriftlig avtale med selskapet.

Som passasjer regnes enhver person som sikrede har gjort avtale med om befordring med fartøyet, unntatt personer som sikrede har gjort avtale med for å utføre oppdrag i tilknytning til fartøyet.

Tas andre personer om bord i fartøyet som ikke tilhører besetningen eller er ansatt i fartøyets tjeneste, skal sikrede følge de påbud og krav som er gitt i offentlig forskrift.

§ 4-10 Sveising og varme arbeider – særlige tiltak

Med varme arbeider forstås arbeider hvor det benyttes maskiner og utstyr som genererer gnister og varme som kan føre til brann. Varme arbeider omfatter bruk av åpen ild, varmluft, sveise-, skjære- og/eller slipeutstyr.

Krav om sertifikat. Personer som benytter maskiner og utstyr i henhold til definisjonen av varme arbeider utenom faste, spesielt tilrettelagte og brannsikre arbeidsplasser, skal ha **gyldig sertifikat** fra Norsk brannvernforening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

Forholdsreglene skal iakttas før, under og etter arbeidet som følger:

- arbeidsplassen og de nærmeste omgivelsene skal være ryddet for brennbart avfall.
- alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen skal være fjernet eller beskyttet,
- brennbare bygningsdeler skal være kontrollert og beskyttet,
- åpninger i gulv, vegger og tak skal være tettet,
- godkjent sløkkeutstyr, minimum 2 stk. 6 kg. ABC-håndsløkkeapparat eller brannslange med diameter minimum 3/4 tomme påsatt vann frem til strålerøret skal være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen,
- brannvakt skal være til stede under arbeidet, under pauser og minst én time etter at arbeidet er avsluttet.

§ 4-11 Bro- og navigasjonsvakt

Føreren av fartøyet plikter å sørge for at vaktarrangementet er forsvarlig til å opprettholde en sikker navigasjonsvakt. Styrehuset/broen eller annen manøvreringsplass skal derfor til enhver tid være bemannet når fartøyet er i fart.

§ 4-12 Forbud mot flyttbare vifteovner om bord

Flyttbare vifteovner må ikke under noen omstendighet tas i bruk som varmekilde om bord i fartøyet. Flyttbare vifteovner må heller ikke fastmonteres i fartøyet.

§ 4-13 Forbud mot å føre fartøyet i alkoholpåvirket tilstand

Det er forbudt å føre eller forsøke å føre fartøyet under påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.

Føreren av fartøyet regnes alltid som påvirket når vedkommende har en alkoholkonsentrasjon i blodet som er større enn 0,2 promille eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet, eller har en større alkoholkonsentrasjon i utåndingsluft enn 0,1 milligram per liter luft.

§ 4-14 Selskapets rett til å forlange besiktelse

Selskapet har rett til, selv eller ved utpekt besiktelsesmann, når som helst i forsikringstiden å undersøke forsikringsgjenstanden. Hvis det er nødvendig av hensyn til undersøkelsen, kan selskapet forlange at lasten helt eller delvis skal losses.

Nekter sikrede å la selskapet foreta slik undersøkelse, svarer selskapet deretter bare i den utstrekning sikrede godtgjør at tapet ikke skyldes mangler ved forsikringsgjenstanden som ville ha blitt oppdaget.

Er undersøkelsen ikke foranlediget av et forsikringstilfelle, skal selskapet erstatte sikrede såvel hans omkostninger som det tap han lider som følge av undersøkelsen, med mindre det viser seg at en sikkerhetsforskrift er overtrådt.

§ 4-15 Sikredes plikt til å begrense tap

Når tap eller skade har inntruffet eller det er overhengende fare for at det vil inntreffe, skal sikrede:

1. Gjøre hva han kan for å avverge eller begrense tapet. Gir selskapet bestemte forskrifter, skal han følge dem, med mindre han må forstå at de er utferdiget på grunnlag av uriktige eller mangelfulle opplysninger om den faktiske situasjon.
2. Uten ugrunnet opphold varsle selskapet om det inntrufne og holde selskapet underrettet om den videre utvikling. Sikrede og skipsføreren skal også varsle selskapet om undersøkelser iverksatt av myndighetene og besiktelser hvor det kan være av betydning for selskapet å være representert.
3. Foreta det nødvendige for å bevare og sikre krav mot tredjemann inntil selskapet selv kan ivareta sine interesser.

§ 4-16 Anmeldelse av ulykker mv. til politi og sjøfartsmyndighet

Alvorlige ulykker, totaltap, personskade og lignende forhold, skal sikrede anmelde til nærmeste sjøfartsmyndighet i henhold til regelverket for rapportering av slike ulykker.

Skader som skyldes brann, tyveri eller skadeverk på forsikringsgjenstanden skal anmeldes til politiet.

§ 4-17 Manglende oppfyllelse av forpliktelsene i § 4-15 og § 4-16

Unnlater sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt å oppfylle sine plikter etter § 4-15 og § 4-16, blir han ansvarlig for det tap selskapet er påført ved forsømmelsen, jfr. § 3-1.

Kapittel 5 Over- og underforsikring**§ 5-1 Overforsikring**

Er forsikringssummen større enn forsikringsverdien, skal selskapet bare erstatte tapet inntil forsikringsverdien. Er interessen overforsikret i svikaktig hensikt, er forsikringsavtalen ikke bindende for selskapet.

§ 5-2 Underforsikring

Er forsikringssummen mindre enn forsikringsverdien, skal selskapet bare erstatte en så stor del av tapet som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og forsikringsverdien. Hvis en takst er blitt satt til side etter FAL § 6-2, skal den allikevel brukes som forsikringsverdi ved anvendelse av denne regel.

Kapittel 6 Selskapets erstatningsansvar**§ 6-1 Hovedregel**

Selskapet svarer inntil forsikringssummen for tap som er forårsaket ved et enkelt forsikringstilfelle, dog ikke utover forsikringsverdien, jfr. § 1-1, nr 3.

Foreligger kontrakt på overdragelse av fartøyet, legges salgssummen til grunn, dersom denne er lavere enn forsikringsverdien ved erstatning for totaltap.

Er tilbud om offentlig kondemnasjonstilskudd akseptert av sikrede, legges kondemnasjonstilskuddsbeløpet til grunn, dersom dette er lavere enn forsikringsverdien ved erstatning for totaltap.

§ 6-2 Ansvar utover forsikringssummen

Selv om forsikringssummen overskrides, erstatter selskapet:

1. Tap som nevnt i § 6-4 til § 6-8 og § 8-3.
2. Renter av erstatningen etter § 7-3.

§ 6-3. Selskapets adgang til å fri seg fra videre ansvar ved å utbetale forsikringssummen

Når et forsikringstilfelle er inntruffet, kan selskapet fri seg fra videre ansvar ved å meddele sikrede at det vil utbetale forsikringssummen, eller den del av forsikringssummen som angår de gjenstander som forsikringstilfellet omfatter. Tap som nevnt i § 6-4 til § 6-8 og § 8-3 erstattes utover forsikringssummen, såfremt det skyldes foranstaltninger satt i verk før sikrede fikk meddelelse om selskapets beslutning. Selskapet har i dette tilfelle ingen rett til forsikringsgjenstanden etter § 8-1.

§ 6-4 Redningsforanstaltninger

Selskapet erstatter sikredes redningsomkostninger i samsvar med FAL § 6-4. Etter denne paragraf dekkes imidlertid ikke tap som er oppstått ved foranstaltninger for å redde fartøy og last fra felles fare.

§ 6-5 Felleshavari

Kaskoforsikringsselskapet svarer for felleshavaribidrag som er utlignet på forsikringsgjenstanden, hvis felleshavarihandlingen er foretatt av hensyn til farer som forsikringen omfatter. Bidraget erstattes på grunnlag av dispasje, lovlig oppgjort etter gjeldende rettsregler eller vilkår som må ansees sedvanlige i vedkommende fart. Bidraget erstattes etter dispasjen selv om bidragsverdien er høyere enn forsikringsgjenstandens forsikringsverdi. Hvis sikrede som følge av brudd på fraktavtalen er avskåret fra å kreve bidrag fra de øvrige deltakere i felleshavariet, godtgjør ansvarsforsikringsselskapet det beløp som etter reglene om felleshavari faller på forsikringsgjenstanden.

§ 6-6 Omkostninger ved sikkerhetsstillelse og lignende

Hvis sikrede i anledning av et forsikringstilfelle har måttet reise penger eller stille sikkerhet, kan han kreve rimelige utgifter i forbindelse med dette erstattet av selskapet.

§ 6-7 Saksomkostninger

Når et ansvar som omfattes av forsikringen gjøres gjeldende mot sikrede, eller når sikrede gjør gjeldende dekningskrav mot tredjemann i anledning av tap som omfattes av forsikringen, svarer selskapet for de omkostninger som påløper, såfremt de tiltak som er truffet, er godkjent av selskapet eller må ansees som forsvarlige.

§ 6-8 Omkostninger i forbindelse med erstatningsoppgjøret

Når selskapet er ansvarlig for tapet, skal det også erstatte nødvendige omkostninger ved fastsettelse av tapet og beregningen av erstatningen. Har sikrede rimelig grunn til å benytte utenforstående besiktelsesmann, svarer selskapet for nødvendige

utgifter til denne, begrenset opp til det som betales til selskapets besiktelsesmann, jfr. § 13-1.

§ 6-9 Omkostninger ved foranstaltninger som angår flere interesser

Er det påløpt omkostninger som nevnt i §§ 6-4 til 6-8, og foranstaltningene angår flere interesser, svarer selskapet bare for den del av omkostningene som ved en forholdsmessig fordeling faller på den forsikrede interesse.

Kapittel 7 Erstatningsoppgjøret

§ 7-1 Sikredes opplysningsplikt

Ved erstatningsoppgjøret skal sikrede gi selskapet de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for sikrede, og som selskapet trenger for å beregne sitt ansvar og utbetale erstatningen.

§ 7-2 Svik

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som han vet eller må forstå kan føre til at han får utbetalt en erstatning som han ikke har krav på, mister han ethvert erstatningskrav mot selskapet etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning av samme hendelse.

§ 7-3 Renter av erstatningen

Sikrede har krav på renter av sitt tilgodehavende når det er gått to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til selskapet. Skal selskapet erstatte sikredes utlegg, inntreer renteplikten tidligst to måneder etter at utlegget er gjort. Skal selskapet erstatte sikredes avbruddstap eller tidstap, inntreer renteplikten først én måned etter utløpet av den periode selskapet svarer for.

Forsømmer sikrede å gi opplysninger eller utlevere dokumenter som nevnt i § 7-1, kan sikrede ikke kreve renter for den tid som går tapt ved dette. Det samme gjelder hvis sikrede urettmessig avviser fullt eller delvis oppgjør. Renteplikten opphører også når selskapet setter erstatningsbeløpet inn i bank i samsvar med FAL § 7-4 annet ledd siste punktum.

For renten gjelder ellers lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 2 annet ledd og § 3. Rentes rente beregnes ikke.

Kapittel 8 Selskapets rett til å overta forsikringsgjenstanden

§ 8-1 Selskapets rett til å overta forsikringsgjenstanden ved utbetaling av erstatning

Ved betaling av erstatning for totaltap trer selskapet inn i sikredes rett til forsikringsgjenstanden, med mindre selskapet senest ved utbetalingen gir avkall på retten.

Ved underforsikring (§ 5-2) overtar selskapet en tilsvarende andel i forsikringsgjenstanden. Sikrede plikter å skaffe selskapet hjemmel til forsikringsgjenstanden og å utlevere alle dokumenter som er av betydning for selskapet som eier. Omkostninger som påløper i denne forbindelse, bæres av selskapet.

Ved betaling av erstatning for skade trer selskapet inn i sikredes rett til de deler av forsikringsgjenstanden som er erstattet.

§ 8-2 Heftelser på forsikringsgjenstanden etter overtakelse

Hvis forsikringsgjenstanden hefter for ansvar som ikke omfattes av forsikringen, skal sikrede forsåvidt holde selskapet skadesløs. Hvis sikrede for å begrense sitt ansvar overfor tredjemann må abandonere fartøyet, kan dette skje uten hinder av selskapets rett etter § 8-1.

§ 8-3 Bevaring av forsikringsgjenstanden ved overtakelse

Selskapet svarer for omkostningene ved nødvendige foranstaltninger til bevaring av forsikringsgjenstanden etter det forsikringstilfellet som gir sikrede rett til totaltapserstatning. Sikrede plikter å treffe slike foranstaltninger også etter at forsikringsgjenstanden er overtatt av selskapet, dersom selskapet ikke selv har anledning til å vareta sine interesser.

Kapittel 9 Dekningskrav mot tredjemann (regress)

§ 9-1 Selskapets rett til å tre inn i sikredes dekningskrav mot tredjemann

Kan sikrede forlange at tredjemann erstatter tapet, inntre selskapet ved utbetalingen av erstatningen i sikredes rett mot tredjemann. Svarer selskapet bare delvis for tapet, deles kravet forholdsmessig mellom selskapet og sikrede. Det samme gjelder hvis erstatning for det fulle tap ville bli betalt med et høyere beløp av tredjemann enn av selskapet, men tredjemann bare hefter for en andel av tapet eller hele tapsbeløpet ikke kan inndrives. Hvis selskapets krav utbringer et høyere nettobeløp enn det selskapet har betalt til sikrede med tillegg av renter, tilfaller det overskytende sikrede med fradrag for omkostninger pådratt av selskapet.

§ 9-2 Fraskrivelse av dekningskravet

Selskapets ansvar nedsettes med det beløp det blir avskåret fra å innkreve som følge av at sikrede har fraskrevet seg retten til å kreve erstatning av tredjemann, dersom fraskrivelsen ikke kan ansees sedvanlig i vedkommende fart.

§ 9-3 Sikredes plikt til å bistå selskapet med opplysninger og dokumenter

Sikrede skal på forlangende gi selskapet alle opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham, og som er av betydning for gjennomføringen av selskapets krav. Også før selskapet har overtatt kravet, har det rett til å gjøre seg kjent med alle dokumenter og andre bevisligheter. I tilfelle av prosess mellom sikrede og tredjemann har selskapet rett til å la seg representere ved egen prosessfullmektig.

Kapittel 10 Oppsigelse - ristorno - verneting

§ 10-1 Oppsigelse i forsikringstiden

Forsikringstakeren kan i forsikringstiden si opp en løpende forsikring dersom forsikringsbehovet faller bort eller det foreligger andre særlige grunner, eller for

flytting av forsikringen til et annet selskap. Forsikringstakeren skal varsle selskapet med en frist på minst én måned. Ved flytting skal der i varslet opplyses om hvilket selskap forsikringen flyttes til og om tidspunktet for flyttingen.

Selskapet kan si opp forsikringsavtalen:

1. *Med øyeblikkelig virkning* dersom forsikringstakeren svikaktig gir selskapet uriktige eller ufullstendige opplysninger på noe vesentlig punkt om risikoen. Med samme frist kan selskapet på dette grunnlag si opp enhver annen forsikringsavtale det har med forsikringstakeren.
2. *Med én ukes varsel* dersom sikrede ved skadeoppgjøret gir bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som han må forstå kan føre til at han får utbetalt en erstatning han ikke har krav på. Med samme frist kan selskapet på dette grunnlag si opp enhver annen forsikringsavtale det har med sikrede.
3. *Med 14 dagers varsel* dersom selskapet blir kjent med at de opplysninger det har fått om risikoen er uriktige eller ufullstendige på noe vesentlig punkt.
4. *Med minst to måneders varsel* dersom
  - (a) sikrede forsettlig eller grovt uaktsomt fremkaller et forsikringstilfelle,
  - (b) en sikkerhetsforskrift av vesentlig betydning er forsettlig eller grovt uaktsomt overtrådt av sikrede eller av noen som på hans vegne har plikt til å overholde forskriften eller påse at den blir fulgt,
  - (c) fartøyet på grunn av svekkelse, uheldig konstruksjon eller lignende forhold ikke kan ansees skikket for sikker seilas,
  - (d) fartøyet er ikke lenger er skikket for sikker seilas på grunn av skade eller andre lignende forhold, og sikrede ikke lar det utbedre uten ugrunnet opphold.

§ 10-2 Tilbakebetaling av premie ved opphør av forsikringen

Opphører forsikringen i forsikringstiden, tilbakebetales overskytende premie for den gjenstående periode som er nevnt i forsikringsbeviset.

Når selskapet utbetaler erstatning for totaltap eller utbetaler forsikringssummen etter § 6-3, har selskapet krav på hele den avtalte premien.

§ 10-3 Verneting

Hvis en tvist vedrørende forsikringsforholdet ikke blir løst, skal sak anlegges i den rettskrets hvor selskapet har sitt hovedkontor.

B. KASKOFORSIKRING

Kapittel 11 Hvilke gjenstander som omfattes av forsikringen

§ 11-1 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter:

1. Fartøyet med ombordværende tilbehør som tilhører rederiet eller som det har lånt, leiet eller kjøpt med eiendomsforbehold, og ombordværende reservegjenstander for fartøyet eller tilbehøret.
2. Deler av fartøyet, tilbehør og reservegjenstander som midlertidig fjernes fra fartøyet i forbindelse med dettes drift eller på grunn av reparasjon, ombygning eller lignende, såfremt gjenstandene skal bringes ombord igjen før avgang.
3. Fastmontert maskinelt utstyr som omfattes av kaskoforsikringen og som midlertidig lagres i land under alternativt anvendelse av fartøyet. Utstyret er forsikret mot tap og skade som følge av brann og innbruddstyveri mens det er lagret i land, forutsatt at sikrede, før fartøyet forlater havn, har varslet selskapet om hvilket utstyr som er brakt i land, utstyrets verdi og hvor det er lagret. Skadeoppgjør foretas etter reglene for skade på fartøyet. Verdien av det lagrede utstyret blir å fratrekke i totaltapsersstatningen i tilfelle av totaltap av fartøyet.
4. Ombordværende bunkers og smøreolje.

§ 11-2 Hva forsikringen ikke omfatter

Forsikringen omfatter ikke fangst, proviant, maskin- og dekkrekvisita og andre gjenstander bestemt til forbruk, båter og redskaper bestemt til fangst eller fiske, og løse gjenstander utelukkende bestemt for sikring eller beskyttelse av lasten.

§ 11-3 Kollisjonsansvar

Med mindre annet er avtalt, omfatter forsikringen kollisjonsansvar som nevnt i kapittel 15.

Kapittel 12 Hva selskapet erstatter

§ 12-1 Totaltap

Selskapet svarer for totaltap. Totaltap foreligger når:

- a) fartøyet er gått tapt uten at det er utsikt til at sikrede vil få det tilbake, eller fartøyet er blitt så sterkt skadet at det teknisk ikke kan bli reparert;
- b) fartøyet er kondemnabelt.

Fartøyet er kondemnabelt når det har så omfattende havariskader at omkostningene ved å reparere det vil overstige 90% av forsikringsverdien. Verdien av fastmontert utstyr som er lagret på land, jfr. § 11-1 nr. 3 inngår ikke i forsikringsverdien ved denne beregning. Som havariskader regnes bare skader som er oppstått og anmeldt til selskapet i forsikringstiden som er angitt i forsikringsbeviset. Kun reparasjonsomkostninger som påløper etter fremsettelsen av kondemnasjonsbegjæringen teller med. Bergelønn, erstatning for verdiforringelse eller flytningsomkostninger teller aldri med. Både sikrede og selskapet kan begjære kondemnasjon.

Når det gjelder taksering og eventuell besiktelse, gjelder § 13-1 annet og tredje ledd tilsvarende.

§ 12-2 Skade på fartøyet

Er fartøyet blitt skadet uten at reglene om totaltap kommer til anvendelse, svarer selskapet for omkostningene ved å reparere skaden slik at fartøyet blir som det var før skaden inntraff. Selskapets ansvar inntreffer etter hvert som reparasjonsomkostningene påløper.

Hvis en fullstendig utbedring av skadene er umulig, men skipet oppfyller kravene til teknisk og operativ sikkerhet og kan gjøres tjenlig til sitt formål ved en mindre omfattende reparasjon, svarer assurandøren, i tillegg til reparasjonsomkostningene, for verdiforringelsen. Vil fullstendig utbedring av skadene medføre urimelige omkostninger, kan assurandøren kreve sitt ansvar begrenset til hva den mindre omfattende reparasjonen vil koste, med tillegg av verdiforringelsen.

§ 12-3 Hva selskapet ikke svarer for

Selskapet svarer ikke for:

1. Skade på
  - (a) maskineri med tilbehør,
  - (b) fabrikkmaskineri som anvendes til bearbeidelse eller foredling av fangst eller lignende samt kraftblokk
  - (c) notvinsj, linespill, trålvinsj eller annen innhivningsanordning for fiskeredskaper, sildepumper o.l.,
  - (d) rørledninger og elektriske ledninger utenfor maskineriet, og
  - (e) elektronisk utstyrdekkes kun såfremt skaden er en følge av at fartøyet har vært utsatt for sammenstøt, støtning, jordskjelv, lynnedslag, eksplosjon oppstått utenfor maskinrommet, brann, hærverk, innbruddstyveri eller at fartøyet er sunket eller kantret, eller at fartøyet fylles med vann ved brudd på slange eller rør i fartøyet såfremt bruddet ikke skyldes tæring. Skader på elektronisk utstyr som skyldes hardtvær skal likevel erstattes når det ved samme havari er oppstått slike skader på skrog eller overbygning.
2. Enhver skade som kan tilbakeføres til overoppheting av motoren eller tilhørende komponenter.
3. Skade som følge av støtning mot eller berøring med is, med mindre fartøyet er bygget i stål eller aluminiumsplater som i tykkelse og sammensetning tilfredsstillende kravene i Nordisk Båt Standard for yrkesbåter under 15 meter, seksjon Y24, pkt. 4 og 5 og seksjon Y28, pkt. 4.3, eller er forsynt med forsvarlig ishud. Skade på ishuden erstattes ikke.
4. Kost og hyre til mannskapet og lignende direkte utgifter ved driften av fartøyet i den tid reparasjonen varer med mindre det foreligger særavtale.
5. Utgifter ved skifting, lagring og fjerning av last.
6. Underbringelse av passasjerer.

7. Bunnmaling og drivning av skrog og dekk, unntatt på reparerte, erstatningsmessige skader.
  8. Tap som rammer gjenstander til bruk ved fortøyning, sleping og lignende og presenninger, med mindre tapet skyldes sammenstøt og støtning, kollisjon, brann eller tyveri.
  9. Omkostninger ved utbedring av kjølbukt eller skader som er en følge av kjølbukt. Det samme gjelder for verdiforringelse ved at utbedring ikke finner sted.
  10. Joller/lettbåter som omfattes av fartøyets kaskoforsikring og som går tapt eller skades mens de henger utsvingt eller slepes under gange, eller ikke følger med fartøyet.
  11. Skade på seil, mast eller bom med mindre det er forårsaket av brudd på mast eller bom oppstått ved en plutselig og uforutsett ytre påvirkning.
- Se kommentar i Vedlegg B

§ 12-4 Ureparert skade

Erstatning for ureparert skade kan ytes hvis fartøyet blir solgt eller ved tvangsauksjon. Erstatningen beregnes på grunnlag av de skjønnsmessig anslåtte reparasjonsomkostninger, men er begrenset til den reduksjon av salgssummen/auksjonsbeløpet som skyldes skaden. Disse regler gjelder også ved overlattelse av fartøyet til norsk kreditor (abandonering).

§ 12-5 Verdiforringelse

Hvis fartøyet ved reparasjon ikke kan bringes tilbake til opprinnelig standard, men for øvrig settes i stand for sikker seilas og tjenlig til sitt formål, erstatter selskapet bare den verdiforringelsen som overstiger 10% av fartøyets forsikringssum eller av forsikringsverdien, hvis den er høyere.

Kapittel 13 Skadeoppgjør og erstatningsberegning.

§ 13-1 Besiktelse av skadene

Selskapet kan forlange at skadene ved første anledning skal besiktes og reparasjonsomkostningene takseres.

Dersom sikrede er uenig i innholdet i besiktelsesrapporten og taksten, kan han for egen regning oppnevne en representant til å foreta besiktelse og avgi takst.

Er det uenighet mellom sikredes og selskapets representant, kan partene tilkalle en oppmann som skal gi en begrunnet uttalelse om de spørsmål som blir forelagt ham. Bli partene ikke enige om valg av oppmann, oppnevnes denne av en norsk dispasjør. Selskapet dekker utgiftene til oppmann og dispasjør.

§ 13-2 Midlertidig reparasjon

Blir en midlertidig reparasjon utført hvor full reparasjon kunne ha vært utført, svarer selskapet for omkostningene opp til den besparelse som oppnås ved at den endelige reparasjon blir utsatt.

§ 13-3 Omkostninger anvendt for å påskynde reparasjonsarbeidet

Hvis sikrede for å begrense sitt tidstap påskynder reparasjonsarbeidet ved ekstraordinære tiltak, svarer selskapet ikke for merutgifter i den forbindelse.

§ 13-4 Valg av reparasjonssted - bruk av bestemte kontraktsvilkår

Sikrede bestemmer hvilket verksted som skal benyttes, men selskapets ansvar for omkostningene ved reparasjonen og flyttingen er begrenset til et beløp svarende til det beløp som ville ha blitt erstattet hvis det laveste korrigerede anbud var blitt antatt.

Sikrede og verkstedet skal benytte siste versjon av standardkontrakten utarbeidet av Rederiforbundet og Teknologibedriftenes Landsforening av 2.12.1985 med følgende endringer:

1. beløpet i kontraktens § 10, som regulerer ansvarsgrensen ved skadeforvoldelse skal settes til fartøyets verdi i reparert stand,
2. beløpet i kontraktens § 11 som regulerer ansvar for mangler settes til minimum reparasjonsarbeidets kostnad.

Selskapets ansvar er begrenset overensstemmende med bestemmelsene i standardkontrakten. Ved anvendelse av lavere ansvarsgrense enn nevnt i pkt. 1 og 2 nedsettes assurandørens ansvar med et beløp tilsvarende differansen mellom ansvarsgrensene som nevnt i pkt. 1 og 2 og de ansvarsgrensene som er avtalt i den reparasjonskontrakten partene faktisk har inngått.

§ 13-5 Utsatt reparasjon

Hvis reparasjonen ikke er utført innen ett år etter at skaden ble oppdaget, svarer selskapet ikke for den fordyrelse av arbeidet som senere inntreffer.

§ 13-6 Skader fra et tidligere forsikringstilfelle

Erstatningsmessig skade som kan tilbakeføres til et tidligere forsikringstilfelle skal erstattes av det selskap som hadde fartøyet forsikret da det opprinnelige forsikringstilfellet inntraff, jfr. § 2-1 annet ledd.

§ 13-7 Egenandel

Med mindre annet er avtalt og angitt i forsikringsbeviset, gjelder følgende:
For hvert enkelt forsikringstilfelle fratrekkes en egenandel på 10% av erstatningsbeløpet, dog minst kr 5.000 og maksimalt kr 50.000.

Egenandel fratrekkes ikke ved bergings- og redningsomkostninger, av omkostninger ved erstatningsoppgjøret eller besiktelse etter grunnstøtning. Hårdtværsskader inntruffet mellom to havnearløp regnes som ett forsikringstilfelle.

§ 13-8 Særfradrag ved utskiftning/fornyelse av hele komponenter ved skade på maskineri med tilbehør/elektriske ledninger/ rørledninger (nytt for gammelt)

Utskiftning/fornyelse av hele komponenter ved skade på maskineri med tilbehør/elektriske ledninger/rørledninger (nytt for gammelt) erstattes med fradrag som nevnt i forsikringsbeviset.

§ 13-9 Særfradrag for skade på elektronisk og elektrisk utstyr med tilbehør (nytt for gammelt)

Skade på elektronisk og elektrisk utstyr med tilbehør (nytt for gammelt) erstattes med fradrag som nevnt i forsikringsbeviset.

§ 13-10 Beregning av særfradrag

Grunnlaget for beregning av særfradrag under § 13-8 og § 13-9 er samtlige utgifter som påløper i forbindelse med reparasjon av maskineri og utstyr. Alderen under § 13-8 og § 13-9 regnes fra begynnelsen av den måned maskineriet/utstyret/komponenten ble tatt i bruk som nytt til den dag skaden oppstod.

§ 13-11 Fordeling av fellesomkostninger

Er det påløpt omkostninger som er felles for reparasjonsarbeider som selskapet svarer for og arbeider som ikke omfattes av forsikringen, skal disse omkostningene fordeles skjønnsmessig under hensyn til hva arbeidene har kostet. De fellesomkostningene som er avhengige av reparasjonstidens lengde, skal dog fordeles under hensyn til den tid de erstatningsmessige og de ikke-erstatningsmessige arbeidene ville ha tatt, dersom de to gruppene av arbeider var blitt utført hver for seg.

§ 13-12 Beregning av forsikringsverdien ved totaltap

Forsikringsverdien er den faktiske verdien av fartøyet på totaltapstidspunktet (markedsverdien). Det vil si kostnaden for selskapet på dagen for tapet å anskaffe tilsvarende, eller i det alt vesentlige tilsvarende, utstyrt fartøy. Dersom ikke tilsvarende fartøy finnes i det markedet hvor forsikringen er tegnet, vurderes gjenanskaffelsesverdien etter hva det på tapsdagen vil koste selskapet å anskaffe et i det alt vesentlige tilsvarende fartøy i landet hvor forsikringen er tegnet.

Kapittel 14 Ristorno under opplag

§ 14-1 Ristorno under opplag

Opplagsristorno gis ikke med mindre dette er avtalt og fremgår av forsikringsbeviset.

C. KOLLISJONSANSVAR

Kapittel 15 Ansvar ved sammenstøt og støtning

§ 15-1 Hva selskapet svarer for

Selskapet svarer for:

Ansvar som sikrede blir pålagt for tap som fartøyet med tilbehør og last, eller slepebåt som fartøyet benytter, har voldt ved sammenstøt og støtning. For erstatningsansvar som er forårsaket ved et enkelt forsikringstilfelle, svarer selskapet inntil et beløp tilsvarende fartøyets forsikringssum under kaskoforsikringen (vilkårenes del B) eller forsikringsverdien, dersom denne er lavere.

Er det under én og samme hendelse også tap under § 6-4 (redningsforanstaltninger) og § 6-5 (felleshavari), jfr. § 6-9, skal det samlede ansvar ikke overskride kaskoforsikringssummen eller forsikringsverdien, dersom denne er lavere.

- Se kommentar i Vedlegg B

§ 15-2 Hva selskapet ikke svarer for

Selskapet svarer ikke for:

1. Ansvar som oppstår mens fartøyet foretar sleping, eller som er forårsaket av slepingen, med mindre fartøyet er forsikret som et slepefartøy eller det er avtalt at fartøyet skal kunne foreta slep eller slepingen skjær i forbindelse med redning av liv eller sleping av fiskelagets egne fartøyer.
2. Ansvar for skade på person eller tap av liv.
3. Annet tap tilføyet passasjerer og mannskap på det forsikrede fartøy.
4. Ansvar for skade på og tap av fiskeredskaper eller annet utstyr som er lånt, leiet, kjøpt med eiendomsforbehold o.l. samt ansvar for skade på eller tap av fartøyet med tilbehør, utstyr, forsyninger og last, eller andre gjenstander ombord i det forsikrede fartøy.
5. Ansvar overfor befraktere eller andre hvis interesse er knyttet til det forsikrede fartøy.
6. Ansvar for tap som last eller bunkers volder etter grunnstøtning eller støtning mot is.
7. Ansvar for tap voldt ved fartøyets bruk av anker, fortøynings- og slepegods, laste- og losseledninger, landganger, fiske- og fangstredskaper o.l. og ansvar for skade på eller tap av disse gjenstander.
8. Ansvar for fjerning av vraket av det forsikrede fartøy.
9. Ansvar som oppstår ved sammenstøt med fiske- og fangstredskaper i sjøen.
10. Ansvar mellom deltakere i samme fiskelag og mellom partrålere.
11. Ansvar for skade og tap, herunder fisketap, som fôringsbåter o.l. som inngår som

en del av oppdrettsanlegg og liknende innretning påfører disse, uansett eierforhold

12. Ansvar for skade på eller tap av fisk eller innretning for oppbevaring av levende fisk, når skaden eller tapet skjer i forbindelse med anløp av vedkommende innretning for lasting eller lossing. Med anløp forstås ankomst, oppankring, lossing/lasting og avgang.
13. Refusjon av beløp som tredjemann har betalt som erstatning for tap som nevnt under nr. 1 til 12.

§ 15-3 Sammenstøt mellom fiskefartøy og annet fartøy

Ved sammenstøt mellom fartøy forsikret som fiskefartøy og annet fartøy er selskapets ansvar i henhold til § 15-1 (kollisjonsansvaret) begrenset til skader påført skadelidtes fartøy med fast tilbehør som omfattes av vanlig kaskoforsikring (vilkårenes del B).

§ 15-4 Egenandel

Med mindre annet er avtalt og angitt i forsikringsbeviset, gjelder følgende: For hvert enkelt forsikringstilfelle fratrekkes en egenandel på 10% av ansvaret, dog minst kr 5.000 og maksimalt kr 50.000 og slik at egenandelen reduseres med den egenandel som sikrede belastes med i anledning av samme skade i henhold til vilkårenes del D (Ansvarsforsikring), kapittel 16.

D. ANSVARFORSIKRING

Kapittel 16 Hva selskapet erstatter

§ 16-1 Hva selskapet svarer for

Selskapet svarer for:

1. Sikredes ansvar som følge av skade på person eller tap av liv samt ansvar for bergelønn ved redning av liv, og ansvar som følge av skade på eller tap av gjenstand som tilhører tredjemann utover det som dekkes av kollisjonsansvarsforsikringen (vilkårenes del C) samt ansvar i henhold til lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).
2. Sikredes ansvar for fjerning av vraket ved forlis pålagt av offentlig myndighet.
3. Ansvar og annet tap som er forårsaket av farer som nevnt i kapittel 2, § 2-1 nr. 3 til 6, såfremt Norge på dette tidspunkt ikke kommer i krig eller blir innviklet i krigslignende forhold.
4. Ansvar for sosialytelser til besetningen, men begrenset til den del av omkostningene som overstiger de beløp som godtgjøres etter reglene for de offentlige trygdeordninger.
5. Ansvar overensstemmende med reglene i Bunkerskonvensjonen av 2001.

§ 16-2 Øvre grense for selskapets ansvar

Selskapet dekker ansvar oppstått ved én og samme hendelse opp til ansvarsgrensene som angitt i Sjøloven og i forsikringsbeviset.

§ 16-3 Hva selskapet ikke svarer for

Selskapet svarer ikke for:

1. Ansvar for skade eller tap av liv på passasjerer, med mindre sikrede og selskapet har inngått skriftlig avtale.
2. Ansvar for tap som dekkes ved trygdeytelser, Lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 65, ytelser fra pensjonsordning i arbeidsforhold eller yrke og ved forsikringsytelse påbudt i tariffavtale og som finansieres av den erstatningsansvarlige arbeidsgiver, eller som ville ha vært dekket dersom slik forsikring hadde vært i kraft.
3. Ansvar for skade på og tap av last.
4. Ansvar for skade på og tap av fiskeredskaper eller annet utstyr som er lånt, leiet, kjøpt med eiendomsforbehold o.l. samt ansvar for skade på eller tap av fartøyet med tilbehør, utstyr, forsyninger, eller andre gjenstander ombord i det forsikrede fartøy.
5. Ansvar for skade på eller tap av bunkers, skipsutstyr og forsyninger som tilhører befrakter av fartøyet.
6. Ansvar for skade på eller tap av gjenstander som tilhører mannskapet eller andre

personer som medfølger fartøyet og har sin virksomhet ombord.

7. Ansvar for skade og tap, herunder fisketap, som fôringsbåter o.l. som inngår som en del av oppdrettsanlegg og liknende innretning påfører disse, uansett eierforhold.
8. Ansvar for tap oppstått under anløp av innretning for oppbevaring av levende fisk. Med anløp forstås ankomst, oppankring, lossing/lasting og avgang.
9. Ansvar som dekkes, eller kunne vært dekket, i henhold til vilkårenes del C, kapittel 15 (kollisjonsansvaret).

§ 16-4 Tilleggsbestemmelser for fiskefartøy

1. Benyttes fartøyet som snurpefartøy, omfatter forsikringen også ansvar som de øvrige fartøyer i samme notlag pådrar seg.
2. Selskapet svarer ikke for ansvar mellom deltagere i samme fiskelag og mellom partrålere.
3. Selskapet svarer for ansvar oppstått under sleping av fartøyer tilhørende samme fiskelag, og som ikke er dekket under vilkårenes del C, kapittel 15 (kollisjonsansvaret).

Kapittel 17 Egenandel

§ 17-1 Egenandel

Med mindre annet er avtalt og angitt i forsikringsbeviset, gjelder følgende:
For hvert enkelt forsikringstilfelle fratrekkes en egenandel på 10% av ansvaret, dog minst kr 5.000 og maksimalt kr 50.000. Egenandel for ansvar etter § 16-1 nr. 4 fratrekkes ikke. Ved brukskollisjoner skal egenandelen være minst kr 10.000.

E. FISKERIFORSIKRING

Kapittel 18 Hva forsikringen omfatter.

§ 18-1 Fangst

Forsikringen omfatter den dokumenterte fangst som til enhver tid befinner seg ombord i fartøyet samt frakt ("føringstillegg") for fangst som er anmeldt til salgslag og dirigert til nærmere fastsatt lossested.

§ 18-2 Fiskeredskaper og utstyr

Forsikringen omfatter fiskeredskaper og utstyr som tilhører sikrede og som befinner seg ombord i fartøyet. Fiskeredskaper ansees å være i sjøen fra det øyeblikk utsettingen begynner og til de er på plass ombord igjen.

Med utstyr forstås gjenstander som er bestemt for sikring eller beskyttelse av fangsten og andre gjenstander som ikke er tilbehør til fartøyet.

§ 18-3 Forbruksutstyr

Forsikringen omfatter forbruksutstyr som til enhver tid befinner seg ombord i fartøyet. Med forbruksutstyr forstås fartøyets beholdning av proviant, bunkers, maskin- og dekkrekvisita, utstyr til bevaring av fangst og andre gjenstander som er bestemt til forbruk.

Kapittel 19 Hva selskapet erstatter

§ 19-1 Ombordværende fiskeredskaper, utstyr, forbruksutstyr og fangst

Selskapet svarer, med de begrensninger som er nevnt nedenfor, for tap av eller skade på ombordværende fiskeredskaper, utstyr, forbruksutstyr og fangst, når tapet eller skaden er en direkte følge av:

1. Brann eller eksplosjon.
2. At fartøyet har støtt mot fast eller flytende gjenstand, er brukket eller har vært uten styring som en følge av en skade.
3. Hårdtvær. Dog erstattes ikke kvalitetsforringelse av fangst som følge av gange i tung sjø.
4. At frosset last er skadet på grunn av at fartøyets termomaskineri har vært ute av drift sammenhengende i minst 48 timer på grunn av skade.
5. At forsikringsgjenstandene er kastet eller skylt overbord, med unntak av fangst som ligger løs eller i binger på dekk.

Selskapet svarer også for skade på fangst som er en direkte følge av oljeutstrømning fra brudd i fartøyets rørsystem som skyldes ytre påvirkning.

§ 19-2 Dekkslast

For fangst, redskaper og gjenstander som befinner seg på dekk, svarer selskapet ikke for:

1. Tap som følge av nedbør eller overvann.
2. Tap som skyldes smuss eller gnister som ikke forårsaker brann.
3. Tap ved støt som følge av forskyvning under gange.
4. Tap ved utlekking fra øvrige gjenstander på dekk.

Dog erstattes tapet dersom det skyldes forhold som nevnt i § 19-1 nr. 1 og 2.

Kapittel 20 Egenandel og erstatningsoppgjør**§ 20-1 Egenandel**

Med mindre annet er avtalt og angitt i forsikringsbeviset, gjelder følgende:

For hvert enkelt forsikringstilfelle fratrekkes en egenandel på 10% av erstatningsbeløpet, dog minst kr 5.000 og maksimalt kr 50.000.

§ 20-2 Skade på eller tap av fangst, jfr. § 18-1

I erstatningstilfelle legges til grunn offentlig eller annen godkjent pris, således at sikrede får samme oppgjør som om havariet ikke var inntruffet. I verdien av tapt frakt ("føringstillegg"), jfr. § 18-1 gjøres fradrag for sparte utgifter.

Er fangst skadet eller gått tapt uten at reglene i § 20-3 kommer til anvendelse, erstatter selskapet så mange prosent av forsikringsverdien som svarer til den endelige reduksjon av fangstens verdi (skadeprosenten).

§ 20-3 Totaltap

Totaltap foreligger når:

1. Forsikringsgjenstandene er gått til grunne.
2. Forsikringsgjenstandene er unndratt sikrede uten at det er mulighet for at han vil få dem igjen.
3. Fiskeredskaper og utstyr som nevnt i § 18-2 er så sterkt beskadiget at tapet utgjør minst 100% av verdien.
4. Fangst som nevnt i § 18-1 og forbruksutstyr som nevnt i § 18-3 er så sterkt beskadiget at tapet utgjør minst 90% av verdien.

Ved totaltap erstatter selskapet forsikringssummen for vedkommende gjenstander, dog ikke utover forsikringsverdien. I erstatningen gjøres det ikke fradrag for eventuelle skader pådratt i forsikringstiden, hva enten disse omfattes av forsikringen eller ikke.

§ 20-4 Skade på andre gjenstander

Er fiskeredskaper og utstyr som nevnt i § 18-2 eller forbruksutstyr som nevnt i § 18-3 blitt skadet, kan selskapet kreve at skaden blir utbedret mot å erstatte omkostningene ved utbedringen etter hvert som de påløper. Utbedring kan ikke kreves dersom den fører til urimelig tap eller ulempe for sikrede.

Hvis selskapet ikke krever eller kan kreve at skaden blir utbedret eller hvis utbedringen ikke er fullstendig, erstatter selskapet så mange prosent av forsikringsverdien av de skadede gjenstander som svarer til den endelige reduksjon av deres verdi (skadeprosenten).

Ved skade på eller tap av en gjenstand som består av flere deler, erstatter selskapet bare omkostningene ved å reparere eller fornye den del som er skadet eller gått tapt. Dette gjelder selv om det er av vesentlig betydning at gjenstanden er komplett.

F. FORSIKRING MOT SABOTASJE, TERRORAKSJONER, STREIK, KRIG M.M.

Kapittel 21 Forsikringens omfang - farefelt

§ 21-1 Forsikringens dekningsomfang

Farene i denne forsikringen omtales heretter som krigsfarer. Forsikringen dekker kun krigsfarene ved de forsikringer forsikringstakeren har tegnet og som fremgår av forsikringsbeviset.

§ 21-2 Hva forsikringen omfatter - farefeltet

I stedet for § 2-1, gjelder:

Forsikringen omfatter tap oppstått i direkte tilknytning til bruken av forsikringsgjenstanden, når denne i forsikringstiden plutselig og uforutsett rammes av følgende krigsfarer:

1. Farer som skyldes krig eller krigslignende forhold, eller bruk av våpen eller andre krigsmidler under militærøvelser i fredstid eller nøytralitetsvern.
2. Oppbringelse, konfiskasjon, og andre lignende inngrep som foretas av fremmed statsmakt. Med fremmed statsmakt forstås annen statsmakt enn statsmakt i skipets registreringsstat eller i den stat hvor de vesentlige eierinteresser befinner seg, samt personer og organisasjoner som urettmessig utgir seg for å utøve offentlig eller overstatlig myndighet. Som inngrep anses ikke rekvisisjon til eiendom eller bruk som foretas av statsmakt.
3. Opptøyer, streik, lockout, sabotasje, terrorhandlinger og lignende.
4. Sjørøveri og mytteri.
5. Tiltak fra statsmakt for å avverge eller begrense skade, såfremt risikoen for slik skade er forårsaket av en fare som nevnt i nr 1 - 4.

Forsikringen omfatter ikke tap som skyldes:

1. Manglende betalingsevne.
2. Frigjøring av atomenergi.
3. Ethvert kjemisk, biologisk, biokjemisk eller elektromagnetisk våpen.
4. At Norge er kommet i krig.
5. At krig eller krigslignende forhold oppstår mellom noen av de følgende stater: Storbritannia, USA, Frankrike, Den russiske føderasjon, Folkerepublikken Kina.

§ 21-3 Hovedregel om bevisbyrde

Sikrede har bevisbyrden for at han har lidt et tap som forsikringen omfatter, og for tapets omfang.

Selskapet har bevisbyrden for at tapet er forårsaket av forhold som forsikringen ikke omfatter, med mindre noe annet fremgår av andre bestemmelser.

Sikrede har bevisbyrden for at tap ikke skyldes frigjøring av atomenergi eller kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen, jfr. § 21-2 tredje ledd, nr 2 og 3.

§ 21-4 Samvirke mellom flere farer

Hvis tapet er forårsaket ved et samvirke mellom flere forskjellige farer, og en eller flere av disse farer ikke omfattes av forsikringen, fordeles tapet forholdsmessig over de enkelte farer etter den innflytelse hver av dem må antas å ha øvet på dets inntreden og omfang, og selskapet svarer kun for den del av tapet som blir henført til de farer forsikringen omfatter.

Hvis frigjøring av atomenergi eller kjemiske, biologiske, biokjemiske eller elektromagnetiske våpen, jfr. 21-2 tredje ledd, nr 2 og 3, direkte eller indirekte har forårsaket eller medvirket til tapet, skal hele tapet henføres til denne faren.

§ 21-5 Samvirke mellom sjøfare og krigsfare

Hvis tapet er forårsaket ved et samvirke mellom sjøfare, jfr. § 2-1, og krigsfare, jfr. § 21-2, skal hele tapet anses forårsaket av den faregruppe som har vært dominerende årsak. Hvis ingen av faregruppene fremtrer som dominerende årsak, skal begge faregrupper anses å ha øvet like stor innflytelse på tapets inntreden og omfang.

§ 21-6 Tap som i sin helhet anses forårsaket av krigsfare

Krigsfare skal alltid anses som dominerende årsak til:

- (a) tap som skyldes at fartøyet er blitt skadet ved bruk av våpen eller andre krigsmidler i krigsøyemed eller under militærøvelser i fredstid eller under nøytralitetsvern,
- (b) tap som skyldes at fartøyet som følge av krig eller krigslignende forhold får fremmed mannskap ombord, som helt eller delvis berøver føreren den frie ledelsen av skipet,
- (c) tap av eller skade på en båt som skyldes at den henger utsvingt på grunn av krigsfare, og skade på fartøyet som en slik båt volder.

§ 21-7 Tap som enten skyldes sjøfare eller krigsfare

Er det på det rene at et tap enten er forårsaket av sjøfare, jfr. § 2-1, eller av krigsfare, jfr. § 21-2, uten at det er mulig å utpeke farer innen én av gruppene som den overveiende sannsynlige årsak, får regelen i § 21-5 annet punkt tilsvarende anvendelse.

Kapittel 22 Sikkerhetsforskrift – fartsområdet - egenandel**§ 22-1 Sikkerhetsforskrift**

Selskapet kan i forsikringstiden gjennom spesielle sikkerhetsforskrifter gi pålegg blant annet om følgende forhold:

- (a) at fartøyet ikke skal tiltre en planlagt reise eller fullføre en pågående reise,
- (b) at fartøyet skal eller ikke skal følge en bestemt rute,
- (c) at fartøyet skal deviere, flyttes fra en havn til en annen, eller bli liggende i en bestemt havn,
- (d) at fartøyet ikke skal føre last av en bestemt art eller visse passasjerer,
- (e) at fartøyet skal eller ikke skal følge påbud gitt av fremmed statsmakt,

- (f) at sikre uten ugrunnet opphold skal gi opplysninger om fartøyets posisjon, om reiser fartøyet utfører eller skal utføre, om avgangs- og ankomsttid, lastens art, reiseruten, befraktningsforholdet m.v., og om eventuelle endringer i tidligere gitte opplysninger om slike forhold.

Denne klausulen innebærer en fravikelse av FAL § 3-8 (endring av vilkårene i forsikringstiden).

§ 22-2 Endring av fartsområdet

Selskapet kan til enhver tid fastsette eller endre forsikringens fartsområde. Han kan i denne forbindelse bestemme at:

- (a) visse områder skal ha status som betingede områder. I slike områder kan fartøyet fortsatt seile, men selskapet kan kreve tilleggspremie.
- (b) visse områder skal ha status som ekskluderte områder. Slike områder faller utenfor forsikringens fartsområde.

Denne klausulen innebærer en fravikelse av FAL § 3-8 (endring av vilkårene i forsikringstiden).

§ 22-3 Egenandel og særfradrag ved tap som i sin helhet anses forårsaket av krigsfare

I de tilfeller som er nevnt i § 21-6 gjøres ikke fradrag etter §§ 13-7, 13-8 og 13-9.

MEDFORSIKRING AV PANTHAVERS INTERESSE - SOLIDARANSVAR FOR PREMIEN

For panthaveren gjelder de betingelser som er angitt i forsikringsbeviset samt Sjøforsikringsvilkår for næringsfartøy under 15 meter.

Panthaveren er kun medforsikret når han gir skriftlig melding til selskapet om pantsettelsen.

Rettsvirkningene inntreer når melding om pantsettelsen kommer frem til selskapet.

Panthaveren er fra samme tidspunkt solidarisk ansvarlig for forsikringspremie som forfaller til betaling i forsikringstiden.

Er flere panthavere notert som medforsikret, er hver panthaver solidarisk ansvarlig, uaktet panteheftelsens prioritet.

Solidarpanthaverne er overfor hverandre ansvarlig for premien i forhold til den enkeltes økonomiske interesse i fartøyet. Må en solidarpanthaver innfri misligholdt premie, kan han hos de øvrige panthavere kreve den del av innfridd premie som overstiger hans interesse. Regressomgangen panthaverne imellom er selskapet uvedkommende.

I tillegg gjelder:

1. Panthaveren får ikke større rett mot selskapet enn den rett forsikringstakeren har. Selskapet kan gjøre gjeldende at det er uten ansvar over for forsikringstakeren eller en annen medforsikret på grunn av en handling eller unnløstelse som skal bedømmes etter reglene i Forsikringsavtalelovens kapittel 4 eller § 8-1.
2. Forsikringstakeren kan ikke med virkning for panthaveren endre, heve eller si opp forsikringsavtalen.
3. Er forsikringsavtalen endret, sagt opp eller bortfalt gjelder dette kun i forhold til panthaver dersom selskapet har varslet ham særskilt om forholdet med én måneds frist.
4. Dersom forsikringstakeren flytter forsikringen til et annet selskap i avtaleperioden, opphører selskapets ansvar overfor panthaver fra det øyeblikk panthaver er dekket i selskapet forsikringen er flyttet til.
5. Blir forsikringsavtalen sagt opp på grunn av premiemislighold, skal selskapet sende solidarpanthaverne varsel om oppsigelsen og oppfordring til å betale forfalt premie innen én måned fra avsendelsesdato.
6. Betales ikke premien innen fristen, trer forsikringen ut av kraft ved utløpet av denne dag.

Vedlegg A. Sikkerhetsforskrifter: Offentlige forskrifter

1. Bygging, sertifisering, utrustning og anvendelse av fartøyet og fartsområder

- 1.1. Forskrift av 1. juli 2014 nr. 1072 om bygging av skip. (passasjerfartøy)
- 1.2. Forskrift av 22. november 2013 nr. 1404 om **fiske- og fangstfartøy** under 15 meter største lengde.
- 1.3. Forskrift av 19. desember 2014 nr. 1853 om bygging og tilsyn av mindre **lasteskip**.
- 1.4. Forskrift av 22. desember 2000 nr. 1574 om tilleggskrav for manøvrering, styringsdyktighet, utrustning og operasjon av hurtiggående passasjerfartøy under 24 meter i innenriks fart.
- 1.5. Forskrift av 4. november 1981 nr. 3793 om fartsområder.
- 1.6. Forskrift av 24. november 2009 nr. 1400 om drift av fartøy som fører 12 eller færre passasjerer mv.
- 1.7. Forskrift av 8. februar 2011 nr. 130 om bruk av fartøy i oljevern.
- 1.8. Forskrift av 16. desember 2016 nr. 1770 om sikkerhetsstyring for mindre lasteskip, passasjerskip og fiskefartøy mv.

2. Sjømannstjenesten, kvalifikasjonskrav m.m., arbeids- og hviletid

- 2.1. Forskrift av 10. februar 1989 nr. 88 om sikkerhetsopplæring for fiskere.
- 2.2. Forskrift av 22. desember 2011 nr. 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk.
- 2.3. Forskrift av 26. juni 2007 nr. 705 om arbeids- og hviletid på norske **passasjer- og lasteskip**.
- 2.4. Forskrift av 25. juni 2003 nr. 787 om arbeids- og hviletid på **fiske- og fangstfartøy**.

3. Sikkerhetstiltak, brannsikring, gassfyrte anlegg og sveising

- 3.1. Forskrift av 20. oktober 1983 nr. 1580 om sikringstiltak for gassfyrte anlegg m.m. som bruker propan eller andre lette kullvannstoffer anvendt ombord på fartøy.
- 3.2. Forskrift av 25. april 2002 nr. 422 om sveising, sveiseutstyr, varmt arbeid og oppbevaring av gassflasker på skip.
- 3.3. Forskrift av 4. desember 2001 nr. 1450 om maritime elektriske anlegg

4. Sikkerhet ved navigering og navigasjonshjelpemidler

- 4.1. Forskrift av 5. september 2014 nr. 1157 om navigasjon og navigasjonshjelpemidler for skip og flyttbare innretninger.
- 4.2. Forskrift av 11. februar 1997 nr. 127 om navigasjonshjelpemidler og broarrangementer på fiske- og fangstfartøy.

5. Redningsredskaper

- 5.1. Forskrift av 1. juli 2014 nr. 1019 om redningsredskaper på skip. (ikke fiskefartøy)

6. Laste- og losseinretninger, transport av levende dyr

- 6.1. Forskrift av 1. juli 2014 nr. 945 om frakt av last på norske skip og lektere.
- 6.2. Forskrift av 1. juli 2014 nr. 944 om farlig last på norske skip.
- 6.3. Forskrift av 17. januar 1978 nr. 4 om laste- og losseinretninger på skip.
- 6.4. Forskrift av 8. februar 2012 nr. 139 om næringsmessig transport av dyr

7. Meldeplikt ved sjøulykke

- 7.1. Forskrift av 27. juni 2008 nr. 744 om melde- og rapporteringsplikt ved sjøulykker og andre hendelser til sjøs

Vedlegg B. Kommentarer til enkelte av klausulene

§ 12-3 Hva selskapet ikke svarer for nr 1 "brudd på slange eller rør i fartøyet"

Dekning for skade som skyldes rør- eller slangebrudd omfatter hele røret/slangen med koblinger/overganger eller koblinger til annet utstyr.

Forutsatt at rør- eller slangekoblinger er forskriftsmessig montert, enten etter Nordisk Båtstandard eller offentlige regler som fartøyet omfattes av, vil følgeskader av en lekkasje som oppstår plutselig og uforutsett og er et resultat av ytre påvirkning eller materialfeil være erstatningsmessig.

Skyldes skaden brudd på rør- eller slange som ikke er montert som beskrevet over, vil selskapet kunne avkorte erstatningen. Er monteringsarbeid utført av andre enn mannskapet vil selskapet i samarbeid med forsikringstaker søke regress. Forsikringstakeren skal da sørge for å opplyse selskapet om hvem som har utført arbeidet og samtidig ta initiativet ved å utarbeide et krav om regress.

Skyldes skaden tæring eller manglende vedlikehold kan erstatning bortfalle helt eller delvis.

Kapittel 15 Ansvar ved sammenstøt og støtning**§ 15-1 Hva selskapet svarer for**

Det er kun det faktiske fangsttapet som dekkes og for å beregne verdien av tapt fangst, må beregningen foretas etter utgangen av kvoteåret slik at man kan bringe på det rene om kvoten er fisket opp eller kunne ha vært fisket opp.